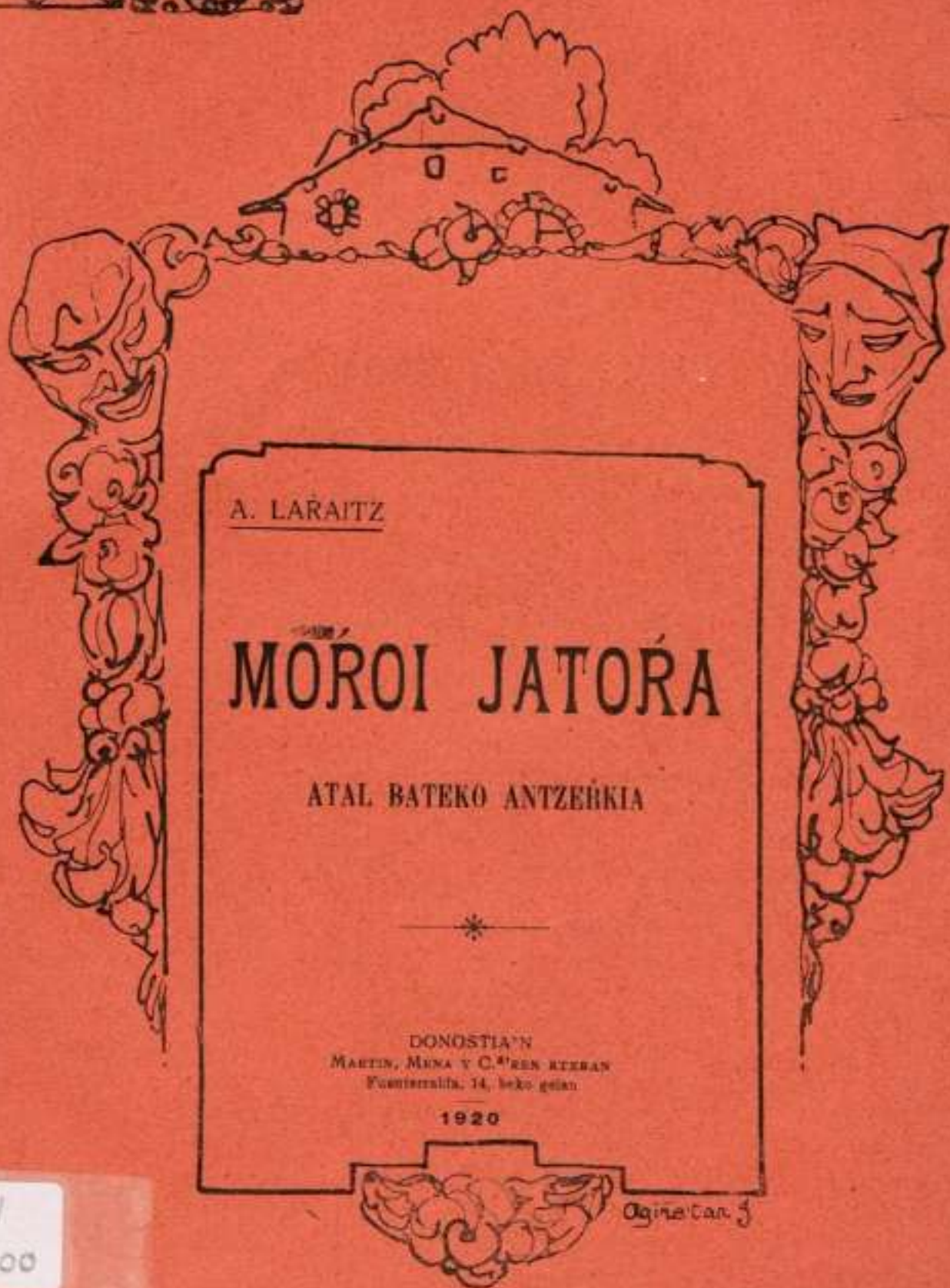

IZARRA
ANTZERKI-
SALLA

9'g. zenbakia

A. LARAITZ

MOROI JATORA

ATAL BATEKO ANTZERKIA

DONOSTIA'N
MARTIN, MENA Y C.^{AS}REN BEZELAN
Fuentestralita, 14, leku goian

1920

Ogino'can 3

AN
31400

MOROI JATORA

Jabier jauna *Nagusiya.*
Joxe-Mari... *Mofoya.*
Efamun ..... *Baseritara.*
Joakin jauna. *Sendagilea*

Iruditegiyan, etxe on bateko jan-tokiya. Mai-gañian tinta-botila, luma ta papera. Maiaren aurian exerita, Jabier jauna, etxe-nagusiya, masalak zapi aundi batez lotuta.

I

JABIER JAUNA, ta gero JOXE-MARI

JABIER (Agiñeko miñez, batera ta bestera dabil) ¡O, agiñeko miñez ezin egon naiz! Oñla eziñ nezake denbora luzian iraun. Askotan besterengatik pafez egon izandu naiz, baño orain neri tokatu zait. ¡Zer da au ofdia! (Burubari elduaz) Buru guztiya aidian dabilkit. ¿Ta zer egin biar det nik miñ au kentzeko? ¡Batek baleki! ¡Nere mofoya beriz ain tontua ta gixaxua dezu! Joxe-Mari (deika) Erukirik ez baniyo berogei ta amaf mila bider bialdu nuben onezkero etxetik. ¿Ta zer dezu tontua izatia? ¡Ori utsa da! Gofa gañera. Mai au baño goragua. (Maya juaz) ¡Orain ere nun ote dabil! (Deika) ¡Joxe-Mari...! ¡Bai zera! Afek aditu... (Deika) ¡Joxe-Mari! Añen laguntzaren zai dagoana etzeok gaizki. ¡Joxe-Mari!

J. MARI (Bi zakeletan eskuak saftuta eta poliki-poliki datof)

JABIER Gizona ¿bizi aiz? Garaya uan etortzeko. Ia zerbait geñtzen diaken agiñeko miñ au kentzeko.

J. MARI ¿E?

JABIER (Belafi onduan, ta gogof) Ia zerbait ekañtzen diaken agiñeko miñ ikaragafi au kentzeko...

J. MARI ¿Zef?

JABIEŔ Au dek gizon epela. Begira; ua sukaldera ia zefbait ekaf-tzen diaken.

J. MARI ¿Nora?

JABIEŔ Totoaren gelara. ¿Ez al nauk ikusten nola nagoen? Ekaŕi zak zefbait sukaldetik miñ au gutxitzeko.

J. MARI ¡A!, orain aditu diot. Nere nagusiyak beti ixilik itzegiten du. Ez dakit zefgatik. (Ateratzen da)

JABIEŔ Alare noizpait antz eman dit zef nai deten. ¡Oik oñaziak dauzkat...!

J. MARI (Safitzen da sukaldeko tenazarekin) Ara, oik besterik ez det bilatu sukaldian.

JABIEŔ Tenazak aŕtuaz) Astua, ezereza, kaikua; uste nian bai gauz onik egingo ez uala. Obe zian ire amak i egin iñuanian ire tokiyan sei libŕako ogi bat egin balu.

J. MARI Orain aditu diot oŕatik. (¿Sei libŕako ogiya zefŕako ote du nere nagusiyak?) Beriala ekaŕiko diyot. Itxoegin beza pixkabat. (Ateratzen da)

JABIEŔ ¡Au dek lan-bidia au! ¡Oik miñak! ¡Zef da au, oŕdia! Eta eŕi ontan ez dago agin ateratzalerik eta sendalariyaren bila bialdu biaŕko det moŕoya.

J. MARI Ara emen sei libŕako ogiya, eŕe-beŕiya bera. ¿Zefŕako du au?

JABIEŔ Mutil, izkutatu adi nere begiyen aŕfetik oŕlako gauzakin, bestela daukaten amaŕaziyuarekin koska egingo diat-eta.

J. MARI ¿Zef, neri koska? Obe diyo ogi oni egin.

JABIEŔ Juanai, juanai emendik lenbailen sendalariyaren etxera, ta esan akiyok oneraño azkaŕ etoŕtzeko, agiñeko miñez erotzen nagoela ta

J. MARI ¿Zef? ¿Sendalariya etoŕtzeko?

JABIEŔ Bai ta azkaŕ, izaŕak ikusten nagoala-ta.

J. MARI ¿Izaŕak ikusten ditula? Ara, ara, bedoŕek guk baño abilidada aundiyaguak ditu.

JABIEŔ ¿Zef ba?

J. MARI ¿Izaŕak beoŕek ikusi beaz, e...? ¡Ebiya ari du-ta!

JABIEŔ ¿Oraindik emen ago?

J. MARI Banua, banua. (Ateratzen da poliki poliki)

- JABIEK ¡Alare noizpait jua danian!
J. MARI (Beiz saftuta) ¿Ta zef esango diyot sendalariyari?
JABIEK ¡Jaunak eman dezayala pazientziya! Etoftzeko azkar.
J. MARI ¿Etoftzeko, e?
JABIEK Bai, mutil, bai. Ua salto batian.
J. MARI ¡Aaaa...! (Jua ten da)

II

JABIEK JAUNA

- JABIEK Noizpait jua da ofatiok. Estuasun baterako ja zef nolako mofoya daukatan! Beste gañerakuan oso ona ta leyala da, baño... bai patxarakua. Ori sendalariyarekin etoftzeako agiñeko miña ere kenduko zaitala iruditzen zait. Ez dauzkat len añako oñaziak. (Kentzen du pañuelua) Au atsegintasuna aften det miña pixkabat gutxitzen zaitanian. Ez dauzkat len añako oñaziak... Ara beiz; zapiya kendu ofduko oñazia datořkit. Oi, oi... ¿zef da au? (Pañelua jaftzen du ostera) ¡Tu, tu, ai, oi, ene! (Saltoka ta ostikoka) ¿Ez ote dago ezef emen oñazia aplakatzeko? (Aften du tinta-botila eta eran ondoren ezpaiñ guztiyak beztuta ikusten zaizkio) ¡Puf, puf, aj, aj! ¿Zef da au...? ¿E? (Begiratnaz) ¡Tinta! ¡Edeña egin det! Agiñeko miña naikua ez dala kuan, laixteř tñipako miñak... Oraindik beltzak ikusi bialian naiz... Jakiña da; tinta beltza eran ezkeru, tñipako miñ beltzak ikusi bial. Ta oraindik ez dira agiri ez mofoya ta ezta sendalariya ere. (Batera ta bestera masalari elduta dabitela, saftzen da ixilik eta poliki-poliki Joxe-Mari)

III

JABIEK JAUNA ta JOXE-MARI

- J. MARI Ara ni emen.
JABIEK ¿Emen aiz, motel?
J. MARI ¿E?
JABIEK ¿Izan alaiz edo zef egin dek?
J. MARI Bai.

- JABIEK ¿Ta zef esan dik sendalariyak?
- J. MARI Ezez ez.
- JABIEK ¿Bai al datof?
- J. MARI Ez.
- JABIEK ¿Zef ba?
- J. MARI Ba ez datořela.
- JABIEK ¿Bařan zefgatik ez datof?
- J. MARI Ez datořelako.
- JABIEK ¿Ez altzeon etxian?
- J. MARI Ez.
- JABIEK Esan zak bada ofla. ¿Ta zein zegon bada etxian?
- J. MARI Neskamia.
- JABIEK ¿Itzegin al-diok neskamiari?
- J. MARI Bai, alkar-ekin izketan egon gera, bařa asefe-xamař dago.
- JABIEK ¿Asefe? ¿Zef dala-ta?
- J. MARI Gauza guztiya galestitzen ari omen da-ta; atxapařa bete poru-peřejilengatik lau txakur aundi kendu emen dizkiote gauř gořzian da...
- JABIEK Bařan gizona, ¿erotu alaiz oso edo zef? ¿Poru-peřejilak zenbat baliyo duten jakitera bialdu al-aut nik edo zef?
- J. MARI Ez bařon... galdetu gabe esan dit eta...
- JABIEK ¿Eta sendalariya bai al-datoř ala ez?
- J. MARI Kanpuan omen da.
- JABIEK ¿Kanpuan?
- J. MARI Amabost bat egunian ez dala etofiko ta... ofdurafte itxoegiten badu...
- JABIEK Emendik amabost egunera Jabieř'en aztaranik ere ez dek izango munduan ofla segitzen badet. ¡Ai, ai! ¿Zef da au? (Agiřeko miřez)
- J. MARI ¿Zein? ¿Ori? Agiřeko miřa. ¿Ez diyo oraindik antz eman?
- JABIEK Juanai, juanai emendik, irekin etziok onezkero gauř onik-eta. Ni oyera natxiok, eta neregatik iřofk galdetzen badu, esan ez nagoala etxian.
- J. MARI Ondo dago. Nere kontu.
- JABIEK Auzoko Juahixio bialdu bialko det aldameneko agiřateratzaleari deitzera. Ofla ezin leike iraun egun askuan beintzat. (Ateratzen da)

IV

JOXE-MARI bakarik

J. MARI ¡Gezua dirudi! Nagusiyak esku-tfapu bat bezela ibiltzen nau ta beti txorua naizela esaten dit. Txorua beaz ni .. (Pafez) Saftu zaidazute biatza aubian. ia estutzen detan... Gure nagusiya gogaitgariya dago gauñ bere agiñeko miñakin. Beste iñork beñere agiñeko miñik izango ez balu bezela. Gauñ ez daki zeñ egiten duben ere. ¡Au kusidareko etxia dauka! ¿Zeñ ote dauka emen? Dana dala, ofia jasota daukarian ez dek nola naikua izango (Esaten du tinta-botilatik) ¡Fu, fu...! ¿Zeñ da au? ¡Au dek gozua ta koipetsuba! ¡Bai legun juan dala eztañitik bera! Utzi dezañdan emen, konturatu ez dedin... ¡Au nagusiya daukat bada nik! Beti ixil-ixilik itzegiten dit, eta erantzuten ez iyotarian uste du goferi aundiya daukatala (Jotzen du ateko txintxariyak) Askotan esaten dit mantxo-mantxo ibiltzen naizela. Ofek nunbait uste du erbiya bezin ariñ ibiltzia. (Jotzen du beñiz ere txintxariyak) ¡Ara! Txintxariya ere balantxaka dabil batera ta bestera, ¿Deika ari ote dira? ¿Ta neri zeñ? Nagusiyak iñori aterik ez irikitzeke esan dit eta... (Beñiz txintxariya) ¿Oraindik ere tiraka ari ote dira? Irikitzera nua, bestela lokariya ere ausiko dute-ta.

V

JOXE-MARI ta ERAMUN

J. MARI (Atia irikiyaz) Gizona, ¿zeñ nai dezu? Atia iriki nai ez nuala ¿ez al diazu antzik eman?

ERAMUN Bañkatu jauna, ez nekiyen-da. ¿Beori al da etxe ontako nagusiya?

J. MARI ¿E? (Belariyan eskuba jafiaz)

ERAMUN ¿Beori al dan etxe ontako nagusiya?

J. MARI Gof-xamaña naiz.

ÉRAMUN Beaz beori da nagusiya, ta gañera goña ¿e?

J. MARI Bai, bai, Joxe-Mari det izena.

ÉRAMUN Ba atzo esan ziraten astua salgai zeukatela beok eta zenbatian salduko luteken eta nolakua dan ikustera etofi naiz.

J. MARI ¿Ikustera? Ezin liteke ikusi, agiñeko miñez dago-ta.

ÉRAMUN ¿Zein, astua agiñeko miñez?

J. MARI Bai, ikaragarizko miñakin oyera juan da.

ÉRAMUN Beste zerbait izango du. Ikusi nai nuke bada.

J. MARI Ezin liteke. Mutil ona jafiko litzake nere nagusiya.

ÉRAMUN (¡Ara! Au ez da nagusiya izango). ¿Ikusi al nezake nagusiya?

J. MARI Ezetz, agiñeko miñez dagoala.

ÉRAMUN Aaa... ¿beraz nagusiya dago agiñeko miñez? ¿Lenago esan ez dirazu bada astua dagoala agiñeko miñez?

J. MARI ¿Ni astua naizela? (Asefetuta)

ÉRAMUN Ez gizona ez. (Au astua ez ezik elefantia ere badek). Beste egitekorik gabe Oyaritzun'dik etofi naiz astua ikustera, ta nagusiyarekin egon gabe ez nuke juan nai.

J. MARI Baneon ba... Itxoegin bialko dezu pixka batian, orain beintzat ezin liteke-ta.

ÉRAMUN ¿Noiz arte bezela? ¿Beriala aterako ote da?

J. MARI Nik ez dakit bada. Askotan iru ta lau egun igual pasatzen ditu kuaftotik atera gabe-ta.

ÉRAMUN ¿Zer esan dezu? ¿Lau egun? Nik gauñ beñtan juan nai nuke ostera etxera. ¿Nun da nagusiya?

J. MARI Gizona, zuaz emendik azkar mariatu gabe, oraintxe amofazi diazu-ta.

ÉRAMUN ¿Ta nagusiya?

J. MARI Bigaf esango diyot nola izan zeran, ta bitaftian egon zaitia of ikulun edo ganbaran, nai dezun tokiyan. (Beso-ondotik aftuta eramaten du atera)

VI

JOAKIN agin-ateratzalia ta JOXE-MARI

J. MARI Ez deŕ nai ofduko atera etxetik gizon erŕgel ori. ¿Zer uste du ofek, gure nagusiya astotzaz pentsatzen dagola?

JOAKIN (Safizen da pŕesaka esku-makila ta gubala (sonbreria) eskuberau dituela) ¿Nun da, nun da zure nagusiya?

J. MARI (Eusten diyo txamafatik, eta galazten diyo aufera juaten) ¡Geldi emen! Nere nagusiyak ez du iñorŕtxore bial, agiñeko miñez dago-ta.

JOAKIN Ofengatik etofi naiz ba.

I. MARI ¿E?

JOAKIN Ofengatik etofi naizela.

J. MARI Ofengatik bada ez da juango aufera.

JOAKIN Gizona, utzi zaidazu.

J. MARI Ez, agiñeko miñez dago-ta.

JOAKIN Utzi zaidazu ba, sendatzera nua ta.

J. MARI Ez, ez...

VII

JABIEŕ jauna ta LENGUAK

JABIEŕ Kaiku, txoro, ezeza; beti beŕdin bialko dek ik.

J. MARI ¿Beofek esan ez dit bada bedoŕengana joaten iñori ez uzteko?

JABIEŕ Bai; ¿baño ik ez aldakik jaun au agiñ-ateratzalia dala? ¡Juanai emendik sukaldera!

J. MARI Banua, banua (Ateratzen da)

VIII

JABIEŕ ta JOAKIN

JABIEŕ Baŕkatu, Joakin jauna, moŕoi kankalu ofek eman dizun estuasunagatik. Asto guztik baño astogua da.

JOAKIN Ori ez da ezeŕ.

- JABIEK Begira, Joakin jauna, zertara deitu zaituan. Juandaneko iru ofdu oyetan agiñeko miñez zoratu bialian nago.
- JOAKIN Bai, bai; ala esan dirate. Ia, ikusi dezagun bada au ori.
(Betaufekuak jafiyaz)
- JABIEK Ara. (Eseritzen da, ta auba zabaldua erakusten diyo)
- JOAKIN Txit, txit... ¡jun, jun!
- JABIEK ¿Zef da, zef da, Joakin jauna?
- JOAKIN (Burubari eragiñaz) Ez dakigu, ez dakigu zef ikusi bial degun.
- JABIEK ¿Ofen txara dago? ¿Ezef agiri al-da?
- JOAKIN Ez. Ez da ezef agiri oraindik. Guztiya beltz-beltza dago-ta. ...
- JABIEK ¿Ofenbesteraño?
- JOAKIN Bai, zuk sendagai txaren bat artu dezu, edo bestela pasmuak artuta dauzkazu ortzak, agiñak, ausapayak, mingaña ta eztafiya ere bai.
- JABIEK ¿Zef ote da bada? Ikaragafizko oñaziak dauzkat... ¡Ai, oi!

IX

LENGUAK eta JOXE-MARI

- J. MARI (Saftzen da poliki-poliki ta atzean jartzen da bestiak zef esaten duten entzuten)
- JOAKIN Bai, siñisten dizut. Nik ezagutzen ez deten gaitzen bat daukazu. Sugufetatik ere odol beltza dariyozula zaude.
- JABIEK ¡Oik miñak dauzkat! ¡Nik ikusten ditut goñiyak, niki!
- JOAKIN Nik beñiz beltza ikusten dizut guztiya.
- J. MARI ¿Baztanga beltza ote dabil bada?
- JABIEK ¿E? ¿Zef esan dek?
- J. MARI Neri ere odol beltza ateratzen zait sugufetik-eta.
- JOAKIN Ia ikusi. (Joxe-Mari'k auba zabalitzen du) ¡Ene, au ere au beltzakin! Ez dago gauz onik. Gaitz itsaskoñen bat sartu da efi ontan. ¡Au lana!
- J. M. ta Ja (Asten dira karaxika ta saltoka) ¡Ene, Jesus, oi, ai!

JOAKIN Itxoegin pixkat, orla saltoka ibilita ez degu ezer egiten da. Ekatzue tinta, luma ta papera ezezetakin botikara bialtzeko.

J. MARI Ara emen tinta.

JABIEK Ara emen papera ta luma.

JOAKIN Ekatzue. (Tinta-botilari begiratuaz) Emen ez dago tintik.

JABIEK Egiya. Nik eran det pixka bat beste zerbait dalakuan, agiñeko miña kentzeko.

J. MARI Nik eran det beñiz gañerakua gauza goxoren bat dalako.

JOAKIN ¡A! (Kopeta juaz) (Oyen baztanga beltza orain ageñtu dek) Ez da ofenbesterañokoa zuen baztanga beltz ori.

J. MARI ¿E?

JABIEK ¿Egitan esaten du?

J. MARI ¿Aterako ote gera ontatik?

JOAKIN Bai, egon lasai. Ekañi zaizkidatzute ontzi batian uda ta zapiya.

J. MARI Berjala. (Juaten da)

JOAKIN Bai, azkañ ibili gaitzak indara añtu baño len.

JABIEK ¡Aterako bagiña ontatik!

JOAKIN Ia ikusi auba.

JABIEK Agiñeko miñak ere aztu zaizkit oraintxe.

J. MARI Ara emen uda ta zapiya.

JOAKIN Jafi emen, Jabiek jauna. (Sitan exeri ta jafñzen da auba zabalik ta garbitzen diyo auba zapiyarekin) Orain zu, Joxe-Mari. (Oni ere garbitzen diyo) Ofatx zuen gaitzak sendatu.

JABIEK ¡Au lasatasuna...!

J. MARI Nik ala uste.

JABIEK Orain ondo begiratu bialñ diye nere agin ta ortz guztiyañ, beñiz ere miña asi zait-eta.

JOAKIN Ia ikusi zagun bada. (Auba-zabaltzen du Jabiek'ek) Au ez da ezer. Aunditu txiki bat masañ-baenian ta ausapayak beñiz puztuk. Baño ori nik emango dizutan sendagayakin berjala sendatuko zaizu.

JABIEK ¡Ai oflako bat egingo balu...!

J. MARI ¿Zer sendagai da ori?

JOAKIN Begira. Ara emen (Zakeletik periodiku bat ateriaz) papeñ onek zer diyon gaitz guztik sendatzeko sendagai beñi onenga-

rik: (Irakuriaz) Kale-bafengo botikan saltzen jariko da gauñ sendagai arigari bat: Katañuak, eztulak, aiziak, albo-kuak, agiñeko miñak, begiyetako aunditubak, suduretako katañuak, belarñtako goñtasunak, oftzetako oñaziak, eztañiko estuasunak, ankeko aiziak, iztañeko aunditubak, tri-pako miñak, gefiko gogoñtasunak, sayetseko zarñtakuak, bizkañeko nekiak, lepoko nagikeriyak ta ezur guzñiyetako gaitz ta miñ guzñiyak kentzekua. Sendagai au erosi ta arñtzen dubena beriala sendatzen da, danik eta gaitzik okerena ta gogofena euki arñen.

JABIEÑ Ori biarñ degu, ori.

J. MARI Bai orixe.

JOAKIN Orain to papeñ au (Ebakitzen du gurazñekin papeñ-puska ta ematen diyo Joxe-Mariñri) ta juañai botikara; onek esaten dubena emateko.

J. MARI Beriala banua (Juañen da)

X

JOAKIN eta JABIEÑ

JOAKIN Moñoyak ekañtzen duben botika oñekin igurñzi itzatzu auba ta agiñ guzñiyak ta beriala oñazia kenduko zaizu.

JABIEÑ Eskeñikasko Joakin jauna.

JOAKIN Ez dago zeri. Orain banua ni, ta etofiko naiz emendik zarñtzi egunera ia orñdurako oso kentzen zaizun miñ ori.

JABIEÑ Ala izango al da, bestela ez dakit zer egin biarñ deten.

JOAKIN Agurñ bada, (Esku emanetz) ta ondo-ondo egon. (Juañen da)

JABIEÑ Zuaz ondo ta ikusi arñte. (Sañtzen da etxian)

XI

ERAMUN bakañik

ERAMUN ¡Eup! Au dek pulamentuba etxe ontakua. Oyarñzun'dik etofñ naiz onera beste egitekorik gabe asto bat erostera, ta oñenbeste denboran zarñ ta zarñ egon ta ez da iñorñtxore agiri. Eta atzera etxe ontako nagusiyarekin egon gabe juañtia etzait ondo iruditzen, onenian nerñi komenñ zaiten astua emen egongo da-ta.

XII

JABIEK eta ERAMUN

- JABIEK (Eskuban baso bat eta bizkañetik zapi batekin) Egun on...
- ERAMUN (Pafez) Baita bedoñi ere ¡Je, je...! ¿Bedoñi al-da etxe on-tako nagusiya?
- JABIEK ¿Zein ba, zu?
- ERAMUN Ez bañon... badaki...
- JABIEK ¡Nik zeñ jakin biar det!
- ERAMUN Zera... jakindu det bedoñek bai emen daukala saltzeko...
- JABIEK ¿Saltzeko nik? Agiñeko miña salduko dizut nai badezu.
- ERAMUN Ez, ori badakit; moñoyak esan dit lenago bedoñi agiñeko miñez dagoala, bañan...
- JABIEK ¿Zeñ bañan...?
- ERAMUN Bedoñek bai omen dauka etxian asto bat...
- JABIEK Bai, ta galanta gero.
- ERAMUN Ba jakiñan negoen nola zeukaten beok asto ori salgai ta eroñtera etoñi naiz, baldin konpontzen bagera.
- JABIEK Bai, bai; beñtatik eraman dezazuke. (Au dek egokiera Joxe-Mari etxetik biartzeko) Bañon auñez jakiñan gañian jañtzen zaitut: goña da.
- ERAMUN Ez diyo ajolik, gañerakuan egokiya izan ezkeru.
- JABIEK ¡Ain egokiya! Zuk biar dezun bezelakua. Proñintzi guz tiya begiratuta ere etzenduke bilatuko oberik.
- ERAMUN Ia bada ikusi dezagun.
- JABIEK Itxoegin zazu pixka bat, berialaxe etoñiko da-ta.
- ERAMUN ¿Oñera?
- JABIEK Bai, bai, oñera.

XIII

JOXE-MARI, ERAMUN ta JABIEK jauna

- J. MARI (Sañtzen da botikarekin) Ara emen, nagusi jauna, sendagai añigari ori.
- JABIEK (Eramun'i) ¿Ikusten dezu? ¿Ez al-da zuretzako modukua?
- J. MARI ¿E?

- JABIEK Au ire bila etofi dek.
- J. MARI Bai, bai; lenago ere esan dit asto bila etofi dala.
- JABIEK Ara, jakifian gafian dago bera ere. ¿Gustatzen al-zaizu?
- EAMUN (Asefe-xamaf) Begira, begira; ni asto baten bila etofi naiz ta...
- JABIEK (Joxe-Mari'rengatik) ¿Au baño asto aundiyagua nai dezu?
- J. MARI ¿E?
- JABIEK Au itzaz gustatuta zeok, mutil.
- EAMUN ¿Asto au bedoren mofoya izango da ba?
- JABIEK Ez, nere mofoi au oso astua da.
- J. MARI ¿E?
- JABIEK ¿Ia juango alaizen onekin Oyaftzun'era?
- J. MARI ¿E?
- EAMUN Bañon itzegin zagun poimal. Neri esan dirate etxe ontan asto bat salgai dagola, eta ura ikustera etofi naiz.
- JABIEK Gizona, guk ez degu astorik. ¿Mofoirik ez al-dezu palta?
- EAMUN Bai, mofoi biarian gaude, ez badaki ere.
- JABIEK Begira; ni emendik auera pasako nitzake mofoyik gabe, ta eraman zazu au berak nai badu.
- EAMUN ¿Etofiko altzera nere etxera mofoi?
- J. MARI ¿E?
- JABIEK ¿Juango alaizen onen etxera mofoi?
- J. MARI Soldata ona eman ezkeru..
- EAMUN Ezkera ofengatik asefatuko beintzat.
- JABIEK Tira ba. Ia nik baño suefte obla izaten dezun.
- EAMUN Ez dirudi mutil txara.
- JABIEK Ez, ez; apetitu edereko mutila da. Aizak, Joxe-Mari, juaterako igurtzi bial diak auba botika ofekin.
- J. MARI Bai, bai, jafi. Beriala egingo diyot.
- JABIEK Ia ba, mutil, txukun-txukun egiten diaken.
- J. MARI Bai, bai... (Iguftzitzen diyo auba nagusiyari, sila batian exerita)
- JABIEK ¡Ai, oi, uf, aj! ¿Zer da au, mutil, len baño ofaze geyago jafi diak?
- J. MARI Itxoegin beza pixka batian, beriala kenduko zaizkio ofaziak-eta.
- EAMUN Tira bada, ¿asiko al-gera etxe aldera joaten?
- JABIEK Nai dezuenian.

- J. MARI Guazen bada. Beriala pronto naiz.
- JABIEK ¿Zer? ¿Ta oñez juañ bial al dek emendik Oyaftzun'era?
- ERAMUN ¿Nola ba?
- JABIEK Ez izan tontua, motel, oraindañoko nekiak ere naikuak dituk-eta.
- J. MARI ¿Zer egingo degu bada?
- JABIEK Oyaftzuañ au etxe oneko semia izango dek eta esan akiyok automobil bat jaftzeko Oyaftzun'era eramateko.
- J. MARI Afazoi du.
- JABIEK ¿Zer ba, mofoi juañ bial da, oñez? Orain etzeok lengo konturik, motel.
- ERAMUN ¿Zer esan dezu? ¿Automobilian mofontzara?
- JABIEK ¿Zuri zer ajola dizu? Pozik egon zindezke asto bila etoñita oflako mofoi jatofa bilatu dezunian.
- ERAMUN ¿Ez al dizu penik ematen Joxe-Mari zure etxetik juatiak?
- JABIEK Ez da batere. Etxe on batera dijuala ikusirik, asko poztutzen naiz. ¿Ala ez da, Joxe-Mari?
- J. MARI Bai, bai, ala da.
- ERAMUN Guazen bada.
- J. MARI Nagusi zafa ere gurekin batian etofiko da ze?
- ERAMUN Tira bada, konpoñme.
- JABIEK Ni zuekin batian joatezkero aurretik abixatu bial dezue telefonoz apan on batekin gu joaterako zai egon ditezen.
- J. MARI ¿Zer numero du zuen etxeko telefonoak?
- ERAMUN Bañan zer dira oraingo mofoyen pretensiyuak? Mofoi juañ bial eta gañera automobilian? Ta aurretik telefonoz abisatuta. Ez diagu geren denboran beste ofenbeste ikusi. ¡Ez alajainkua!
- JABIEK ¡Zer nai dezu bada! Oflako mofoi bikain ta jatofak ez dira nun-nai ta nolanañ bilatzen.
- J. MARI Bañan juañ baño lenago erabaki bial degu nere soldata.
- ERAMUN A bai, ori bai.
- JABIEK Au zure etxera mofoi eramateko oflako gogua daukazun ezkerõ, orain berak eskatuko dizkizu berari komeni zaizkion gauzak.
- ERAMUN Tira, esan.
- JABIEK Bitaftian automobila zure kontura jaftzeko esatera nua.

XIV

JOXE-MARI ta ERAMUN

- J. MARI Ekañi, ekañi lenbailen automobila.
ERAMUN Esan zazu bada nolako kondiziotan etoriko zeran moñoi gure etxera.
- J. MARI Ara ba. (Burubari atzegiñaz) Goizian jekiko naiz zoñtzitan.
ERAMUN ¿E?
- J. MARI Itxoegin, itxoegin. Jeki ta beriala jañiko diazue gosariya.
ERAMUN ¿Nolakua?
- J. MARI Aste egunian añautz pare bat, lukainka ta litro bat sagrañdo. Igande, jai ta jai-erñditan, bakalua saltxan ta txuleta pare bat añdo ñantzuyuakin. ¿Zer derizkiotzu?
- ERAMUN Ez da gaizki pentsatuba. Segi, segi. ¿Ta geyo?
- J. MARI Amaiketari txiki bat añdo txuri galetakin. Bazkaltzen...
ERAMUN Askari dezu. Badakit zer naiko dituzun bazkaltzen. Oño eriaki, epeñak, basurñde buruba, izokiya, txanpan, kapiaki azukñriakin, Habana'ko puruba ta sartñrex... ¿Ala ezta?
- J. MARI Erñdi-erñditik asmatu dirazu. Eta oyetzaz gañtera jañiko diazue nere mendian mutil bat baseñi-lanak egiten lagunizeko.
- ERAMUN Ederñki. Oso egoki pentsatzen dituzu gauzak.
- J. MARI Bai, oñtan naiz bada mutila.
- ERAMUN Siñisten dizut, bai, atxuñerako baño gogo geyago izango dezula zufuterako ta jateko.

XV

JOXE-MARI, ERAMUN ta JABIER jauna

- JABIER (Sañtzen da) Jaunaki, automobila zai dago atean.
ERAMUN Aizkiriaki: gizon onek ez du moñontzara juañ nai.
JABIER ¿Zer, ori ere ba-degu? ¿Zer ba?
- ERAMUN Nagusi izatera juañ nai du onek.

- JABIEĀ Obe, obe; guazen ba lenbailen. ¡Au dek mutiĀa, au!
- EĀAMUN BaĀon itxoegin zazu pixka bat, gauzak obetogo erabaki arte.
- JABIEĀ ¿Zer, baĀon ez al dituzue erabaki, ala zer? Guazen, guazen azkar emendik.
- J. MARI Guazen, bai.
- EĀAMUN BaĀo...
- JABIEĀ Azkar ibiltzen ezpazera, besten batek Joxe-Mari puĀatuko dizu moĀontzarako, eta oĀlako aukerak ez dira egu-nero bilatzen. Tira, tira, guazen. (Eramaten ditu biyak auĀian aĀtuta)
- J. MARI Agur jaunak...
- JABIEĀ Ori dek sueĀtia egin dekana aitzenian, Joxe-Mari. Neri ere kondiziyo oyetan moĀoi juatia goguak ematen ziak.
- EĀAMUN BaĀo...
- JABIEĀ Tira, tira, guazen. ¡Au pakia oraintxe gure etxian! Poza-ekin agiĀeko miĀak ere juan zaizkit.
- EĀAMUN Asto bila etoĀi ta moĀoya daramakit. Eta ez nola naiko moĀoya ere. ¡Moroi jatoĀa! Nere atxuak ikusi oĀduko, ezur ta mami txiki-txiki eginda utziko du.

ZAPIYA.

EUSKALERRIAREN ALDE

La Revista EUSKALERRIAREN ALDE se titula «Revista de cultura vasca» y esa frase compendia la idea que perseguimos y las esperanzas que abrigamos. Se ocupa exclusivamente de asuntos relacionados con el País Vasco; dentro de este campo abarca cuanto no se halle contaminado con la política palpitante.

El esclarecimiento de la historia del País Vasco es uno de nuestros anhelos principales, y a llevar luz sobre tiempos pasados tienden con preferencia nuestros esfuerzos.

Pero no por eso vivimos momificados con la vista vuelta atrás. Tanto como atrás miramos adelante, y si con ahínco muchas veces dirigimos la vista al *ayer*, otras tantas la replegamos al *hoy* y la espaciarnos al *mañana*. Queremos recuerdos, sí, pero también realidades y esperanzas.

Nos compete cuanto se relaciona con la vida de nuestro país: historia, heráldica, arqueología, viajes de extranjeros por Euzkalerria, sus opiniones acerca de nuestras cosas, notas literarias, novela, poesía, música, crítica, biografía, bibliografía, arquitectura, pintura, arte dramático.... Y, naturalmente, dedicamos atención especial a la lengua vasca, flor que marchita nos entregaron nuestros antepasados y que procuraremos entregar vivificada a nuestros sucesores.

Cuanto con el País Vasco tenga algo que ver nos interesa grandemente. Fuera de esta esfera de acción, nada nos atrae; dentro de ella nos apartamos respetuosamente tan sólo de los problemas en que las pasiones ciegan y de los asuntos que no es posible rozar sin que salte la chispa odiosa de la discordia.

Euzkalerriaren alde

ADMINISTRACIÓN
Calle de Fuenterrabía, 14, bajo
SAN SEBASTIÁN

El suscriptor de EUSKALERRIAREN ALDE recibe puntualmente en su domicilio todas las secciones de que se compone la Revista; recibirá asimismo los números extraordinarios (1), suplementos, obras encuadernables, y toda publicación que la Revista costee con destino a sus suscriptores. A fin de cada año recibirá también, para cada tomo, detalladísimos índices, redactados por orden de autores y por clasificación de materias.

La suscripción anual en estas favorabilísimas condiciones importa 20 pesetas anuales, que la Administración las cobra por giro de una letra, si el interesado no las ha enviado antes en cualquier otra forma.

---

(1) EUSKALERRIAREN ALDE ha publicado ya cerca de una docena de números extraordinarios, de los cuales varios tienen más de 100 páginas hermosamente ilustradas. Los últimos son los dedicados al Congreso de Pamplona, y merced a esta Revista, sus suscriptores disponen de una síntesis exacta de todas las conferencias y cursillos, de la reproducción literal de todas las conclusiones, y de una amplia relación de cuanto en Pamplona sucedió con motivo del Congreso.

IZARRA

Antzerki sala = Colección de comedias

AGERTUAK

- 1.ª : *Jauregi-errotako astoa*. Alfonso M.ª Zabala'k asmatutako bakarizketa. (N.º 1. Monólogo original de A. M. de Zabala)..... 0,50
- 2.^a : *Uruti-izeta*. A. M. Zabala'k idatzitako antzerkia. Atal batekoa, ta gizonexkoak bakarrik egitekoa. (N.º 2. Comedia en un acto, para hombres solos, por A. M. Zabala)..... 1,00
- 3.^a : *Melitona'ren bi senařak*. A. M. Zabala'k idatzitako antzerkia. Atal batekoa ta gizonexkoentzat. (N.º 3. Comedia en un acto, para hombres solos, A. M. de Zabala)..... 1,00
- 4.^a : *Mendibe'taren lariyak*. A. Larraitz'en antzerkia. Atal batekoa, ta gizonexkoentzat. (N.º 4. Comedia en un acto, para hombres solos, por A. de Larraitz)..... 1,00
- 5.ª : *[Urti heurko] Deñoka'taf* Goserio'k euskeratutako antzerkia. Gizonexkoentzat. Atal batean. (N.º 5. Comedia en un acto, para hombres, traducida por Goserio de Deñoka)..... 1,00
- 6.^a : *Neskame beria*. Emakumezkoentzat bakarrik, atal bateko antzerkia. Deñoka'taf Goserio'k euskeratua. (N.º 6. *La criada nueva*. Comedia en un acto para majeres solas, adaptada por G. de Deñoka) 1,00
- 7.^a : *Gizon hibařak*. Gizonexkoentzat, atal batean. Deñoka'taf Goserio'k euskeratua. (N.º 7. Comedia para hombres, en un acto) . . . 1,00
- 8.^a : *Tripa-Zoria*. Gizonexkoentzat, atal batean, Toribio Larrea'k eraturako antzerkia. (N.º 8. Comedia en un acto para hombres, por Toribio de Larrea)..... 1,50
- 9.^a : *Moro'i jatořa*. A. Larraitz'en antzerkia. Atal batekoa, ta gizonexkoentzat. (N.º 9. Comedia en un acto, para hombres solos, por A. de Larraitz)..... 1,00

Antzerki oek guziak, Donostia'n, Leizola'ren idaztitegian (Garibay, 28) daude salgai.